

ARM AT-440

Ettepanekud põllutöölaliste tööaja ja palgaolude korraldamise sunduslike määruste muutmise kohta.

Maatöölaliste ametiühisuste üleriikliku liidu juhatus soovib alljärgnevad ettepanekud, mis on kokku seatud maatöölaliste ühijustelt küsimislehtede kaudu saadud andmete alusel, läbi harutada ja vastu võtta töölaliste ühijuste koosolekutel, eriti aga neil koosolekudel, mis valdades kokku kutsutakse segakomisjonide valijate (töölaliste esitajate) valimiseks ning seada nad juhtuõõriks töölaliste esitajatele segakomisjonis.

Harutatagu ka kõiki teisi töö- ja palgaoludest puutuvaid küsimusi ning teatagu vastu võetud otsused segakomisjoni liigetele ja maatöölaliste liidu juhatusse (Tallinn, töölaliste maja, tuba nr. 7).

Nõutagu kindlasti üleriikliku ühtlustamiskomisjoni asutamist, mis määrused kõigis maakondades kokkufõlasse viiks ja ka nende täitmise järele valvaks. Selle komisjoni kokkusead peab kindlustama töölisetele võimaluse omi seisukohti ja nõudmisi kaitsta ning läbi viia — temas peab olema töölisete esitajail enamus. (Mõnel maakonnal konverentsil toonitati, et temas olgu kaks kolmandikku töölisete ja üks kolmandik tööandjate esitajaid.)

Seeranis ühitasjaliselt käsitatagu palga juuruse ja maksimise viisi küsimust. Palgaküsimus tuleb põhjalikumale kaalumisele ka liidu nõukogu koosolekul 9. jaanuaril. Vastu võetud otsused teatatakse kohe ringkirjaga.

Ühtlasi palub maatöölisete liidu juhatus kohe peale valimisi teatada segakomisjoni liigete (töölisete esitajate) aadressid, et võimalik oleks neid kokku kutsuda ühisele nõupidamisele.

Tallinnas, 16. detf. 1920. nr. 312.

Maatöölisete Liidu juhatus.

Ettepanekud.

1. Sunduslikud määrused põllutöölisete tööaja ja palgaolude korraldamiseks olgu kõigis maakondades ühetaolised. Nende kokkufõlasse viimiseks tuleb asutada üleriiklik ühtlustamiskomisjon.

2. Nõustane töötundide arv ei tohi alla üle 2250, s. o. tööpäev olgu 8-tunniline. Selle juures püütagu ka suvemuudel 8-tunnilist tööpäeva läbi viia. Tänavasuije 11-tunnilise tööpäevaga ei tule mingil tingimisel leppida.

Töölemineku ja töölt tuleku aeg tuleb arvata tööaja hulka.

Ületunnitöö olgu lubatud ainult kõige hädalisematel juhtumistel, mis määrustes enestes ja palgalepingutes tulevad ära tähendada.

3. Pühapäeva rahu olgu põllutöölisetele täielik. Majapidamises tegevad töölised peavad olema pooled pühapäevad tööst vabad ja teise poole pühapäevade ajemel saama vastava arvu vaba päevi või taju ületunnitöö alusel.

4. Peale normaal tööpäeva ei ole töölised kohustatud tööandja majapidamises mingisuguseid töid tegema. On seda aga siiski tingimata tarvis, siis tulevad need tööd lugeda ületunni tööks.

5. Laupäevase töö lõpu ja esmaspäevase töö alguse vahel olgu 42 tundi vahet. Teistel päevadel olgu öö-vaheaeg vähemalt 10 tundi.

6. Esimese mai eelpäeval (30. aprillil) peab töö lõppema kell 12 päeval, nagu suurte pühade laupäevadelgi. Töö-aasta vahetust ei tohi 1. mai peale määrata. (See seatakse töölisete püha.)

7. Vabad tööpäevad (iga kuu kohta üks) ja laadapäevad peavad olema kõigil töölisetele, et töö-aasta oleks ühepikkune kõigil maatöölisetele.

8. Täis tööjõuliseks tulevad arvata töölised 18—55 (või 60) aasta vanuseni. Maaealisi kunni 16 a. vanuseni võib tarvitada ainult kergemate abitööde juures. Tööjõulikkuse hindamine ennesõjaaegse töövõime järele on umbkaudne mõiste ja ei saa olla lepingu aluseks — tuleb kõrvale jätta.

9. Meestöölised 16—18 a. ja üle 55 (60) a., samuti ka naistöölised, kuuluvad teise palgaliiki. Nende tööaja peab olema 90 protf. esimese liigi omast; kolmanda liigi tööaja olgu 75—80 protf. esimese liige tajust.

10. Kõik tarvisminemad tööriistad olgu tööandja poolt. Kui tööline tarvitab oma tööriistu, siis peab ta saama selle eest tasuta vaba kokkuleppe alusel, mis lepingus ära tähendatud.

11. Igale perekonnaga töölisele tuleb anda korteriks vähemalt üks tuba, mis vastab termishoiu nõuetele, ja köök ning tarvilised panipaigad. Üksikteenijail olgu vähemalt poistel oma, tüdrukutel oma tuba.

12. Maa (aia, kartuli, lina jne.) olgu kunni üks tiin perekonna kohta. Maa tuleb harida tööandja hobustega, tööriistadega ja ajaga. Peale selle olgu töölisel õigus vabadel päevadel tööandjalt ilma tasuta hobust saada oma majapidamise korrahoidmiseks.

13. Lehma, lammaste pidamiseks olgu tarvilised ruumid, suvine karjamaa ja talvine toit (põhk ja heinad puudades) kindlaks määratud. Nimult töölise nõusolekul võib anda heinte ajemel heinamaad.

14. Kus mitu palgamaksimise võimalust ette on nähtud (kartulimaa — kartulid, lehmapidamine — piim, villad — riie jne.), olgu töölisel õigus valida.

15. Arstiabi olgu tööandja kulul ja töölisele maksuta. Haiguse päevade eest palgast maha ei arvata.

16. Kui tööline töölt puudub omavalitsuse asutuste tegevusest osavõtmise tõttu või valijusafutuste kutsel ja jellel puhul päevaraaha või palka ei saa, siis ei arvata ära viidetud tööaja eest palgast maha. Põhjuseta puudumise korral arvatakse maha päevapalk.

17. Määrustes olgu normeeritud kõigi maatöölisete liikide palgad: aastatöölisete, suviliste, kuuliste, päeviliste, majapidamises teenivate, karjaste j. t. niihästi tööandja kui omal jõõgil. Kõigi liikide palgad olgu ifestis kokkufõlas.

18. Palk määratagu kindlaks ainetes ja makstagu välja osalt ainetes, millest jätkuks ülespidamiseks, osalt rahas turuhindade järele. Ei suudeta hinna asjus kokku leppida, on töölisel õigus nõuda terve palk ainetes.

19. Palga kindlaksmääramisel peetagu filmas, et poolest palgast jätkuks toiduainete jaoks ja teine pool jääks riiete, jalandude jne. peale.

20. Palka makstagu aasta ja suviteenijale vähemalt kord kuus, teistele — igal nädalal.

21. Iga tööline peab saama tööandjalt palgaraamatu ühes kirjaliku lepinguga ja sunduslike määrustega. Palgamaksimisel tuleb üles kirjutada antud ainete hulk ja makstud rahajummad, ühtlasi ära tähendada, misjagu ainetest eest ja mis hinnaga on raha arvatud.

22. Määruste täitmise järelevalve asutusi tuleb suurendada ja järelevalve neile kohustavaks teha.